

ἐλθεῖ χάριν περιεργείας ἀπὸ μακρυῆς χώρας, ἔλαβεν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς μεγάλους ἀξιωματικούς, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν σατράπην.

Ἐνόμισε δὲ κατὰ πρῶτον ὅτι βεβαίως πρέπει νὰ ᾔηται εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέσιν ὁ ἀνὴρ, εἰς ὃν ἅπαντες ἐπλησίαζον μετὰ σεβασμοῦ, καὶ ὃν ἤκουον μετ' εὐπειθείας, καὶ ὅστις εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ ἐκτείνειν τὰ ψηφίσματά του εἰς ὁλόκληρον βασιλείον. «Κάμμία ἡδονή,» ἔλεγε, «δὲν δύναται νὰ ᾔηται τοιαύτη, ὅποια ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι διαμιάς τὴν χαρὰν χιλιάδων, καθισταμένων εὐδαιμόνων διὰ τῆς φρονίμου διοικήσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον τῆς ὑποταγῆς, τὴν ὑπερτάτην ταύτην ἀγαλλίασιν δύναται ν' ἀπολαύῃ εἰς μόνον εἰς ἓν ἔθνος, εἶναι βέβαια τοῦ ὀρθοῦ λόγου νὰ στοχαζώμεθα ὅτι ὑπάρχει εὐχαρίστησις μᾶλλον δημοτικὴ καὶ μᾶλλον εὐπρόσιτος, καὶ ὅτι ἑκατομύρια μόνις δύνανται νὰ ᾔηται ὑποτεταγμένα εἰς τὸ θέλημα ἑνὸς μόνου, ἀπλῶς διὰ νὰ πληρῶσι τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ στήθος ἀπὸ ἀνεκφραστον ἀγαλλίασιν.»

Ταῦτα συχνάκις διενοεῖτο, καὶ δὲν εὗρισκε λύσιν τινὰ τῆς δυσκολίας. Ἄλλ' ἀφοῦ διὰ τῶν δώρων καὶ τῆς εὐπροσηγορίας του κατέστη οἰκειότερος, εὐρῆκεν ὅτι σχεδὸν πᾶς ὁ ὑψηλὴν κατέχων θέσιν ἐμίσει ὅλους τοὺς ἐπιλοίπους, καὶ ἐμισεῖτο ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ ζωὴ ἑνὸς ἐκάστου ἦτον ἀδιάσπαστος σειρὰ φαιδουργιῶν καὶ φωράσεων, στρατηγημάτων καὶ διεφυγῶν, στάσεως καὶ προδοσίας. Πολλοὶ τῶν περὶ τὸν Σατράπην ἦσαν σταλμένοι μόνον διὰ νὰ παρατηρῶσι καὶ νὰ καταμηνύωσιν αὐτόν· πᾶσα γλῶσσα ἐγόγγυζε μεμφομένη, καὶ πᾶς ὀφθαλμὸς ἐζήτει σφάλμα τι.

Ἐπὶ τέλους, ἔφθασαν αἱ ἀνακλητήριοι ἐπιστολαί, ὁ σατράπης ἐκομίσθη ἀλυσίδετος εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τὸ ὄνομά του δὲν ἀνεφέρθη πλέον.

«Τί νὰ στοχασθῶμεν τώρα περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐξουσίας;» εἶπεν ὁ Ῥασσέλας πρὸς τὴν ἀδελφὴν του. «δὲν ἔχει ἰσχύν τινα εἰς τὸ ἀγαθόν; ἢ, ὁ κατώτερος βαθμὸς εἶναι μόνον κινδυνώδης, ὁ δὲ ὑπερτατος ἀσφαλὴς καὶ ἐνδοξος; Εἶναι ὁ Σουλτάνος ὁ μόνος εὐδαίμων ἀνὴρ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ του; ἢ ὑποκειται καὶ αὐτὸς ὁ Σουλτάνος εἰς τὰς βασιάνους τῆς ὑπονομίας, καὶ τὸν φόβον τῶν ἐχθρῶν;»

Μετ' ὀλίγον καθηρέθη καὶ ὁ δεῦτερος Σατράπης. Ὁ Σουλτάνος, ὁ προβιδάσας αὐτόν, ἐφρονέυθη ὑπὸ τῶν Γενιτσέρων, καὶ ὁ διάδοχός του εἶχεν ἄλλους σκοποὺς καὶ διαφορετικούς εὐνοουμένους.

ΠΡΩΤΟΣ ὁ Πυθαγόρας ἐκήρυξεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΥΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Τῶν δ' ἀκάματος βέει αὐδῇ

Ἐκ στομάτων ἡδεῖα

Ἡσίοδος.

ΜΑΝΘΑΝΟΜΕΝ παρὰ τινων ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ὁ Σωκράτης ἐδιδάχθη τὴν εὐγλωττίαν ὑπὸ γυναικὸς, ἥτις ἐκαλεῖτο, ἂν δὲν λανθάνωμαι, Ἀσπασία. Εἰς ἐμὲ πολλάκις ἡ τέχνη αὕτη ἐφάνη καταλληλοτέρα εἰς γυναικεῖον φύλον, καὶ νομίζω ὅτι οἱ τῶν γυμνασίων καὶ πανεπιστημίων ἔφοροι ἤθελον πράξει καλῶς νὰ στοχασθῶσιν, ἂν εἰς τὰς ἑδρας τῆς ῥητορικῆς δὲν ἀρμόζῃ νὰ ἐγκαθιδρύσῃσι γυναικάς.

Ἐρρέθη πρὸς ἔπαινον τινῶν ἀνδρῶν, ὅτι ἠδύναντο νὰ λαλῶσιν ὥρας κατὰ συνέχειαν περὶ οἰασθῆποτε ὑποθέσεως· ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν πρὸς ἔπαινον τοῦ ἄλλου φύλου, ὅτι πολλαὶ αὐτῶν δύνανται νὰ λαλῶσιν ὁλοκληρούς ὥρας περὶ οὐδεμιᾶς ὑποθέσεως. Γυνὴ τις, ἑκαμέποτε εἰς ἐπήκοόν μου διεξοδικὴν αὐτοσχέδιον ὁμιλίαν περὶ τοῦ μαργελώματος μιᾶς ἐσθῆτος, καὶ ἐπέπληξε τὴν θεράπαινάν της διὰ τὴν σύντριψιν φαρφουρίνου ποτηρίου μὲ ὅλα τὰ σχήματα τῆς ῥητορικῆς.

Ἄν αἱ γυναῖκες ἐλάμβανον τὴν ἀδειαν νὰ δικηγορῶσιν, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἤθελον προβιδάσει τὴν ῥητορικὴν εἰς ὕψος μεγαλῆτερον παρ' εἰς ὃ ἔφθασε μέχρι τοῦδε. Ὅς τις ἀμφισβᾷ περὶ τούτου, ἄς παρευρεθῇ εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς συνεχῶς γινόμενας ἐν ταῖς κατοικίαις τῶν ἰχθυοπωλαιῶν.

Ὡς πρῶτου εἰδους ῥητόρισσαι δύνανται νὰ ἀναφερθῶσιν αἱ καταγινόμεναι εἰς τὸ ἐρεθίζειν τὰ πάθη· εἰς τοῦτο δὲ τὸ μέρος τῆς ῥητορικῆς ἡ σύζυγος τοῦ Σωκράτους Ξανθίππη ἐπέδωκεν ἴσως μᾶλλον καὶ αὐτῆς τῆς προειρημένης διδασκαλίας του.

Δευτέρου εἰδους ῥητόρισσαι εἶναι αἱ φιλοκατήγοροι, κοινῶς λαμβάνουσαι τὸνομα κατάλαοι. Ἡ φαντασία καὶ ἡ εὐγλωττία τῶν τοιούτων εἶναι ἀξιοθαύμαστοι. Μὲ πόσην φαντασίας γονιμότητα καὶ λόγου εὐροῖαν ἐκτείνονται περὶ παντὸς μικροῦ τῶν ἄλλων παραπτώματος; Μὲ πόσας διαφορετικὰς περιστάσεις, καὶ μὲ πόσην ποικιλίαν φράσεως, ἐπαναλαμβάνουσι τὴν αὐτὴν διήγησιν; Γηραλέα τις φίλη μου ἔκαμεν ἀτυχῇ τινα γάμον ὑπόθεσιν τῆς ὁμιλίας της ἐπὶ ὁλόκληρον μῆνα. Εἰς ἓν μέρος ἐμέμφετο τὴν νύμφην· εἰς ἄλλο ἐλεηνολόγει αὐτήν· εἰς τρίτον τὴν περιεγέλαι· εἰς τέταρτον ἠπόρει τίνι τρόπῳ ἀπεφάσισεν· εἰς πέμπτον ὠρρίζετο κατ' αὐτῆς· ἐν βραχυλογίᾳ, ἐπαλαίωσε δύο ἢ τρεῖς ἐσθῆτας περιερχομένη ἀπὸ οἴκου εἰς οἶκον διὰ νὰ δείξῃ τὴν περὶ τοῦ συνοικεσίου μέριμνάν της. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ διόλου ἐξηγνῆλθε τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο, ἐπεσκέφθη τὸ νέονυμφον ἀνδρόγυνον, ἐπῆνεσε τὴν σύζυγον διὰ τὴν φρόνιμον ἐκλογὴν της, ἐκοινοποίησεν εἰς αὐτὴν τοὺς ἐναντίον της ψιθυρισμοὺς καλὲν τρεχῶν τινῶν

ὑποκειμένων, καὶ ἔκλεισε τὸν λόγον μὲ διαθεβαιώσεις, ὅτι ἐπόθει νὰ γνωρισθῇσι καλῆτερον. Οἱ ψόγοι ἄρα καὶ οἱ ἐπαινοὶ τῶν τοιούτων γυναικῶν πρέπει νὰ θεωρῶνται μόνον ὡς βοηθήματα εἰς τὸ λαλεῖν.

Αἱ ῥητορίσαι τοῦ τρίτου εἶδους δύνανται νὰ συμπεριληφθῶσιν ὑπὸ τὴν λέξιν φλύαροι. Ἡ κυρία Φαφλατοῦ εἶναι ἐντέλεστατή εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς εὐγλωττίας· περιγράφει διεξοδικῶς τὰς ἐν καιρῷ βαπτίσματος συνήθεις φιλοφροσύνας, κρίνει καὶ ἀνακρίνει τὰ κεφαλοδέσμια τῶν γειτονισσῶν, γνωρίζει ἕκαστον πινάκιον ὅπου παρατιθέμενον εἰς τὰς διαφόρους τραπέζας τῆς συνοικίας, καὶ δαπανᾷ ὥρας κατὰ συνέχειαν διηγουμένη τὴν εὐφύϊαν τοῦ μικροῦ παιδὸς τῆς, καίτοι μὴ δυναμένου εἰσεῖτι νὰ λαλήσῃ.

Ἡ κατ' ἐπιτηδευσιν φιλάρεσκος δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς τέταρτον εἶδος ῥητορίσης. Διὰ νὰ ἔχῃ στάδιον ὀμιλίας εὐρυχωρότερον, μισεῖ καὶ ἀγαπᾷ κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν, λαλεῖ πρὸς τὸ σκυλάκιον ἢ τὸν ψιττακόν τῆς, αἰσθάνεται ἀνῆσυχος εἰς πᾶν εἶδος καιροῦ, καὶ εἰς πᾶν μέρος τοῦ θαλάμου. Ἐχει ψευδεῖς δυσαρρεσκείας καὶ πλαστὰς ὑποχρεώσεις πρὸς ἅπαντας τοὺς γνωρίμους ἄνδρας τῆς· στενάζει ὅταν δὲν ᾖναι περίλυπος, καὶ γελᾷ ὅταν δὲν ᾖναι περιχαρής. Ἡ φιλάρεσκος γνωρίζει μάλιστα τὴν τέχνην ἐκείνην τῆς ῥητορείας, ἥτις καλεῖται ὑπόκρισις, καὶ τῶν ὄντι φαίνεται ὡς μὴ λαλοῦσα δι' ἄλλο τέλος εἰμὴ διὰ νὰ λάβῃ εὐκαιρίαν νὰ σαλεύσῃ κἀνὲν μέλος τῆς, ἢ ν' ἀλλοιώσῃ χαρακτῆρά τινά τοῦ προσώπου τῆς, νὰ ῥίψῃ πλάγιόν τι βλέμμα, ἢ νὰ παῖξῃ μὲ τὸ ῥιπιδιόν τῆς.

Υπάρχουσι καὶ ἄλλα πολλὰ ιδιώματα, γεννητικὰ τῆς πολυλογίας· ἐπειδὴ ὁμως ταῦτα δὲν περιορίζονται εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' εἰν' ἐπίσης κοινὰ καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας, θέλω παρελθεῖν αὐτὰ ἐν σιωπῇ.

Πολλάκις ἠπόρησα διὰ τί αἱ γυναῖκες νὰ ἔχωσι τὴν εὐρίαν τοῦ λόγου τοσοῦτον ἐντελεστερον ἡμῶν, καὶ εἰσέτι δυσκολεύομαι πασαπολὺ νὰ ἀνακαλύψω τὸ αἷτιον τούτου. Πρότερον μὲν ἐφантаζόμην ὅτι αὐταὶ δὲν δύνανται, ὡς οἱ ἄνδρες, νὰ κατέχωσι τοὺς διαλογισμούς των, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκάζονται νὰ λαλῶσιν ὅτιδήποτε ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι τὸ ὥραϊον φύλον δὲν εἶναι παντάπασιν ἀλλότρια τῆς τέχνης τοῦ ὑποκρίνεσθαι καὶ κρύπτειν τὰ διανοήματά των, ἡναγκάστην νὰ ἐγκαταλείψω τὴν δοξασίαν ταύτην, καὶ ἐπροσπάθησα νὰ εὕρω λόγον τινὰ καλῆτερον. Φίλος μου δέ τις, ἄριστος ἀνατόμος, μὲ ὑπεσχέθη κατὰ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἀνατέμῃ γυναικεῖαν γλῶσσαν, καὶ νὰ ἐξετάσῃ ἂν δὲν εὐρίσκωνται εἰς αὐτὴν χυλοὶ τινες, ἐξ ὧν καθίσταται τοσοῦτον εὐστροφος· ἢ ἂν δὲν ᾖναι κατασκευασμένη ἀπὸ λεπτοτέρας ἢ εὐκαμπτοτέρας ἵνας· ἢ ἂν δὲν περιέχῃ ἰδιαιτέρους μῦς, οἵτινες τοξεύουν αὐτὴν ἄνω καὶ κάτω τόσον αἰφνιδίως καὶ ταχέως· ἢ τελευταῖον, ἂν δὲν ὑπάρχωσι κεχυμμένοι τινὲς ἄγχοι, καταβαίνοντες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδίας εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο τῆς πολυλογίας

ὄργανον, καὶ κομίζοντες εἰς αὐτὸ διηνεκὴ ῥοήν ζωϊκῶν πνευμάτων. Πρέπει δ' ἐνταῦθα νῆ μὴ παραλείψω καὶ ἄλλον τινὰ λόγον, δι' οὗ ἐξήγησέ τις τὴν μεγαλητέραν εὐρίαν τῶν περὶ οὐτιδανότητων διαλεγομένων, τοῦτέστιν ὅτι ἡ γλῶσσα εἶναι ἵππος ταχυδρόμος, ὅστις τρέχει τοσοῦτον ταχύτερον, ὅσον ἐλαφρότερον τὸ φορτίον του.

Ὅποιοσδήποτε τῶν λόγων τούτων καὶ ἂν κριθῇ ὁ πιθανώτερος, εἶχε μέγα δίκαιον, στοχάζομαι, ὁ εἰπὼν πρὸς τινὰ ῥητορίσαν, ἀφοῦ συνδιελέχθη μετ' αὐτῆς ὥρας τινάς, Κυρία, πιστεύω ὅτι ἡ γλῶσσά σου χαίρει πολὺ ὅταν κοιμᾶσαι· διότι, ἐνδύσῃ εἰσαὶ ἐξυπνος, οὔτε στιγμὴν ἀναπαύεται.

Τὸ κατ' ἐμὲ, πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι τόσον θαυμασίως μὲ θέλγει ἡ μουσικὴ τοῦ μικροῦ τούτου ὄργανου, ὥς ἐν ἐπιθυμῶ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ χαλινώσω αὐτό. Ὁ μόνος σκοπὸς τῆς παρουσίας διατριβῆς μου εἶναι νὰ τὸ θεωραπέψω ἀπὸ τινας δυσαρρέτους ἤχους, καὶ ἐξαίρετως τὰς παρακρούσεις καὶ διαφωνίας, αἵτινες προέρχονται ἀπὸ τῆς ὀργῆς, κακολογίας, φλυαρίας, καὶ φιλαρέσκου ἐπιτηδεύσεως. Ἐν βραχυλογίᾳ, ἐπιθυμῶ πάντοτε νὰ κανονίζηται ὑπὸ τῆς εὐδιαθεσίας, ἀληθείας, συνέσεως, καὶ εὐκρινείας.

ΕΚΤΑΣΙΣ, ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ, κτλ.

ΚΑΤΑ τὸν Βάλθην (ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῆς Γεωγραφίας του, 1840) τὸ ἐμβαδὸν τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, συμπεριλαμβανομένης τῆς Αἰγύπτου, χωρὶς ὁμως τῆς Τύνιδος, τῆς Τριπόλεως, τῆς Σερβίας, τῆς Βλαχίας, καὶ τῆς Μολδαβίας, εἶναι 1,033,200 τετραγωνικά μίλια, * ἐξ ὧν 110,200 ἐν Εὐρώπῃ, 556,000 ἐν Ἀσίᾳ, καὶ 367,000 ἐν Ἀφρικῇ (ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ταῖς ἑπ' αὐτὴν χώραις.) Κατὰ τὸν αὐτὸν γεωγράφον, οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται εἰς 22,500,000, ἐξ ὧν 7,000,000 ἐν Εὐρώπῃ, 12,500,000 ἐν Ἀσίᾳ, καὶ 3,000,000 ἐν Ἀφρικῇ. Τὸ εἰσόδημα λογαριάζει ὁ Βάλθης ὡς 480,000,000 φράγκων, ἐξ ὧν τὰ 100,000,000 εἶναι τῆς Αἰγύπτου. Τὸ ναυτικὸν σύγκειται ἀπὸ 23 δίκροτα, 28 φρεγάτας, καὶ 120 μικρότερα πολεμικὰ πλοῖα. Τὸ τακτικὸν στράτευμα λέγεται ὅτι ἀναβαίνει εἰς 70,000· ἀλλὰ διαρκούντος τοῦ πρὸς τὴν Αἴγυπτον πολέμου τῆς Πόρτας συνίστατο ἀπὸ διπλάσιον τὸν ἀριθμὸν τούτον.

* 60 τοιαῦτα μίλια κάμνουσι μίαν μοῖραν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μετὰ Εἰκονογραφίας, 65. Περὶ τῆς Τυφλότητος τῶν Δοκησιζώων, 68. Ἡ ἐκ τῶν Ἐχθρῶν Ὁφέλεια, 68. Περὶ τῶν Ἀνωφελῶν Γνώσεων, 68. Περὶ τοῦ Ἀγροτικοῦ Βίου, 68. Ἡ Σμύρνη εἰς τὴν Πρώτην Ἐποχὴν τῆς, 69. Τὸ Δισάκιον τοῦ Αἰσώπου, 70. Σημειώσεις περὶ τῆς Ἱερᾶς Γεωγραφίας, Ἀριθ. 2. 71. Ποιητικαὶ Ἰδέαι, 72. Σκέψεις ἐν Κοιμητηρίῳ, 72. Περὶ τῆς Ἀληθοῦς Εὐδαιμονίας, 72. Τὸ Παράδοξον Τάξιμον, 73. Τὸ Ἐξάσιον Σπήλαιον, 73. Ὁ Ἀριστοτέλης, μετὰ Εἰκονογραφίας, 74. Τί ἐστὶν Εὐδαιμονία; 74. Ὁ Δουποῦτρενός καὶ ὁ Ἐφημέριος τῆς Καμπανίας, 75. Ὁ Ῥασσέλας, Κεφ. κγ'.-κδ'.-κε'. 77. Περὶ τῆς Πολυλογίας τῶν Γυναικῶν, 79. Ἐκτασις, Πληθυσμὸς τῆς Τουρκίας, κτλ. 80.